

N O T A T

**Bidrag fra Sundhedsstyrelsen til Energistyrelsens
sagsnummer: ENS j. nr 3401/1001-1198**

17. december 2009
j.nr. 7-302-01-9/31

Energistyrelsen har modtaget spørgsmål fra Sundhedsudvalget SUU, spørgsmålnummer 157. Til brug for udarbejdelsen er Sundhedsstyrelsen blevet bedt om at inddrage konkrete undersøgelser, der er nævnt i bilag 100 vedrørende kræftisiko fra højspændingsledninger.

Ad afstands/nedgravningskrav til danske højspændingsledninger som i Nieder-Sachen

De danske sundhedsmyndigheder stiller ikke krav om konkrete afstande mellem højspændings installationer og bolig, men anvender de anbefalinger som udgår fra International Commission on Non-Ionizing Radiation (ICNIRP), samt en vurdering af den internationalt offentliggjorte litteratur i videnskabelige tidsskrifter, som grundlag for den sundhedsfaglige vurdering. Med baggrund i et udredningsarbejde der blev gennemført i perioden 1992 til 1993 blev det anbefalet, at nye højspændingsledninger ikke opføres "for tæt" på eksisterende boliger og at nye boliger tilsvarende ikke anlægges "for tæt" på eksisterende højspændingsanlæg. Der er ikke angivet en konkret afstand. Der er flere årsager til at der ikke er fastlagt en fast afstand mellem højspændingsinstallationer og beboelser. For det første har spændingsniveauet og mastestørrelser ændret sig over tid – hvorfor en fast afstand med tiden vil forældes. Derfor må beslutningen om hvilke afstandskrav der vil være relevant besluttet i hvert enkelt tilfælde, som det i praksis gøres i kommuner. For det andet er der igennem mange års forskning endnu ikke er fastlagt mekanismer, som kan forklare hvorvidt energisvage elektromagnetiske felter i 50 Hertz området kan fremkalde kræft.

Tlf. 7222 7400
Fax 7222 7411
E-post info@sst.dk

Dir. tlf. 7222 7753
E-post nsn@sst.dk

Ad børns risiko for leukæmi

Resultater af flere undersøgelser har vist, at bopæl tæt på højspændingsledninger har relation til en svagt øget forekomst af leukæmi hos børn. Med udgangspunkt i Cancerregisterets oplysninger om antallet af nye tilfælde af børneleukæmi og med den viden, der er om danske boligers nærhed til højspændingsinstallationer, vurderer Sundhedsstyrelsen, at elektromagnetiske felter fra disse anlæg vil kunne relateres til ét nyt tilfælde af leukæmi hos børn i alderen 0 til 15 år hvert tredje år. Mekanismen er som nævnt ikke klarlagt så sammenhængen er ikke evident.

I praksis opkøber de selskaber, der har ansvaret for anlæggelse af nye højspændingsledninger, den jord der ligger indenfor en afstand af 50 meter på hver side af de største ledninger (400 kV). De afstandsregler der findes bl.a. er regler som tager sigte på at undgå at master og eller ledninger kan falde

ned i bygninger under ekstreme vejrforhold. En afstand på 50 meter er med de nuværende mastestørrelser og 400 kV er i øvrigt equivalent med et magnetfelt på 0,4 mikroTesla, der er lig med grænseværdien i flere europæiske lande, der har en lovgivning baseret på magnetfeltets størrelse (fx Holland). Denne størrelse for et magnetfelt er samtidig lig med det internationale kræftforskningsorgan IARC's klassificering for størrelsen af et magnetfelt til "en mulig" sammenhæng til børneleukæmi. IARC regner ikke med, at magnetfelter er kræftfremkaldende for voksne. Igen er hovedproblemet, at det ikke er afgjort, om en statistisk sammenhæng også er udtryk for en årsags-sammenhæng, ligesom der ikke er kendskab til en biologisk mekanisme, som kan forklare en eventuel årsagssammenhæng mellem magnetfelter og kræft.

Ad den norske undersøgelse om stærkt forøget risiko for brystkræft

En samlet vurdering af undersøgelser, der har belyst sammenhængen mellem elektromagnetisk felter og brystkræft har afvist hypotesen (Maria Feychting og Ulla Forssén. Electromagnetic fields and female breast cancer. Cancer Causes and Control, årgang 2006, volume 17, side 553 – 558). Sundhedsstyrelsen har i lyset af ovenstående vurderet, at der ikke er grund til yderligere anbefalinger på området

Ad nødvendigheden af fornyede danske undersøgelser af kræfttrisikoen ved højspændingsledninger

Sundhedsstyrelsen er som sådan ikke opdragsgiver for dansk forskning. Aktuelt er Kræftens Bekæmpelse ved at foretage en opdatering af danske undersøgelser af sammenhængen mellem bopæl tæt på højspændingsinstallationer og risiko for kræft hos børn. Herudover af risikoen for neurologiske sygdomme hos alle danskere, der har haft ansættelse ved et dansk el-selskab samt om udsættelse for elektriske shock medfører en øget risiko for neurologiske sygdomme i central nerve systemet.

Ad WHO's forslag om en undersøgelse af børn med hjernesvulster

I Danmark har det Strategiske Forsknings Råd uddelt midler til forskning i netop dette spørgsmål og en nordisk undersøgelse af denne problemstilling står overfor en færdiggørelse indenfor det næste år. I praksis undersøges børn med nydiagnosticeret hjernesvulster om deres forbrug af mobiltelefoner og andre elektromagnetiske kilder sammenlignet med andre børn.

Ad garanti for, at der ikke er en forøget kræftisiko ved at bo i nærheden af luftbårne højspændingsledninger

Det er Sundhedsstyrelsens ansvar og opgave at holde sig opdateret og tage stilling til den sundhedsfaglige viden og de anbefalinger der findes nationalt og internationalt, og på baggrund af dette rådgive ministerier og andre offentlige instanser sundhedsfagligt. I Sundhedsstyrelsens pligt til at holde sig opdateret ligger der også den antagelse, at ting kan ændre sig over tid. Der kan derfor ikke gives nogen garantier imod at ny viden og nye målemetoder i fremtiden kan vise, at ting - som i dag ikke betegnes som værende risikobetonede - viser sig at udgøre/have udgjort en større helbredsmæssig risiko end først vurderet. I en risikovurdering ligger der også den antagelse, at denne kan være større eller mindre. Der gives heller ikke nogen garantier imod at

ny viden eller nye målemetoder – eller andre omstændigheder kan ændre en sådan risikovurdering over tid.

Side 3
Sundhedsstyrelsen